

Kvalitet og uavhengighet

Redaksjonelt

*Tidsskrift for Den norske
lægeforening er basert på et
omfattende kollegialt
dugnadsarbeid*

Mange undrer seg over hvorfor det tar så lang tid å få noe på trykk i Tidsskriftet. Det kan ta flere måneder fra et manuskript mottas i redaksjonen til det publiseres. Det må da kunne være raskere måter å få informasjon ut til norske leger på – kan man spørre seg – i en tid hvor hvem som helst kan legge ut informasjon direkte på Internett og nå en hel verden i løpet av minutter.

Det er anslått at det publiseres mellom 800 og 1 000 medisinske fagartikler hver dag. Antall studier, rapporter og analyser vokser. Det samme gjør artikler om medikamenter, behandlingsmetoder, kliniske forsøk og nye organisasjonsformer i både fagtidsskrifter og aviser. Nye medier er kommet til og har fått økende betydning – sist i rekken er Internett. Internett tjener som informasjonskanal og oppslagsverk for både leg og lærd. Det er ikke mangel på informasjon, men overflod på informasjon som kan gjøre hverdagen vanskelig for leger.

I denne situasjonen må hver og en av oss foreta et utvalg av informasjon. Det gjelder også redaksjonen i vitenskapelige tidsskrifter. For Tidsskriftet og for de fleste andre medisinske tidsskrifter er seleksjonskriteriet kvalitet og relevans: Det som står på trykk, skal være holdbart og brukbart (1). Informasjonen må dessuten være mest mulig interesseøytral og uavhengig, i den forstand at ikke andre interesser enn pasientens – eventuelt samfunnets – får påvirke hva som publiseres og hvordan publiseringen skjer.

Hvordan får man sortert ut det beste og det mest relevante? Selv med dagens avanserte teknologi har vi ingen apparater eller smarte dataprogrammer som kan gjøre dette for oss. Fordi vitenskapelige publikasjoner både er formidling av fakta og fortolkninger av fakta (2), er det å sortere og kvalitetsvurdere vitenskapelige manuskripter en svært krevende virksomhet. Dette gjøres i dag ved å la innsiktsfulle fagkolleger med høy integritet foreta disse vurderingene sammen med redaksjonen. Det er dette som kalles peer review – på norsk ekstern faglig vurdering. Metoden er omstridt fordi den kan sies å være subjektiv, men er allment akseptert som den beste ordningen vi har for å sikre kvaliteten på vitenskapelige publikasjoner (3–5).

120–150 mennesker er involvert i produksjon og kvalitetskontroll av hvert eneste nummer av Tidsskriftet. Tidsskriftet har flere enn 120 faglige medarbeidere fra de fleste områder innen medisinen. I løpet av de siste årene har disse og flere enn 800 andre leger

og fagpersoner bidratt med faglige vurderinger av manuskripter, kommentarer og andre innspill – helt gratis. Dette er et gedigent – og lite synlig – dugnadsarbeid som er med på sikre Tidsskriftets kvalitet og relevans.

Det medisinske fagfelt blir stadig mer komplekst, og medisinsk behandling mer virksom, men også mer risikofyllt. Diagnostikk og behandling er blitt dyrere og de økonomiske interessene knyttet til helsetjenester sterkere. Derfor er det viktigere enn noen sinne at enkeltleger og helsepolitikere treffer de riktige beslutningene. Et kvalitetssikret og uavhengig beslutningsgrunnlag er nødvendig. Tidsskriftets målsetting er å være et slikt grunnlag for kliniske og helsepolitiske beslutninger. Redaksjonell åpenhet sammen med en høy etisk og vitenskapelig standard er avgjørende for at vi skal lykkes.

Charlotte Haug
Petter Jensen Gjersvik
Tidsskriftet
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

*Charlotte Haug (f. 1959) og Petter Jensen
Gjersvik (f. 1952) er henholdsvis redaktør og
medisinsk redaktør i Tidsskriftet.*

Litteratur

1. Nylenna M. Å skille klinten fra hveten. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 1968–9.
2. Haug C. Bare vitenskap? Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 685.
3. Smith R. Peer review: reform or revolution? BMJ 1997; 315: 759–60.
4. Nylenna M. Peer review – omstridt system med få alternativer. Klinisk kjemi i Norden 2000; 1: 17–22.
5. Godlee F. The ethics of peer review. I: Jones AH, McLellan F, red. Ethical issues in biomedical publication. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2000: 59–85.